

A Fővárosi Ítéletábra a Kopasz Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Kopasz Gábor ügyvéd) által képviselt - **fél neve** jogutódjaként eljáró - felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - **képviselő neve** (címe, ügyintéző: ... jogtanácsos) által képviselt alperes neve alperes ellen kártalanítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. február 5. napján kelt 39.P.20.101/2018/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az alperesnek 30.000 (Harmincezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 280.000 (Kétszáznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

..., a felperes jogelődje az 1981. júliusi balesete miatt kórházi ellátásban részesült, amely alatt, 1981. augusztus 4-én és 6-án vérkészítményt kapott. Ezt követően 2015 szeptemberéig orvosi ellátást nem vett igénybe. 2015 szeptemberében háziorvosa, májbetegségre utaló tünetek miatt kivizsgálásra a ... Kórház és Egyetemi Oktatókórházba utalta. A felperesi jogelőd hepatitis C vírusfertőzöttségét a 2015. október 5. és november 3. közötti kórházi kezelése során mutatták ki, erről 2015. november 3-án tájékoztatták.

A felperesi jogelőd keresetében a HCV fertőzöttsége miatt 5.000.000 forint kártalanítás és kamatai megfizetésére kérte kötelezni alperest. Kérte annak megállapítását is, hogy az alperes azzal, hogy az 1992. óta szűrt hepatitis C vírus ismeretében elmulasztotta a felperes szűrését 1993. január 1-jén, megsértette a testi épséghez és egészséghez, valamint a gyógyuláshoz fűződő személyiségi jogát. Ezzel összefüggésben az alperest 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata megfizetésére kérte kötelezni.

... 2016. november 24-én elhunyt, a perbe jogutódként a testvére lépett be, aki a keresetet változatlan tartalommal tartotta fenn.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint kártalanítási kötelezettsége a gyógyszer okozta egészségkárosodás esetén áll fenn, azonban a felperesi jogelőd személyiségi jogát nem sérthette meg, ebből következően a felperes nem vagyoni kártérítés iránti követelése alaptalan. A ...-nak mint önálló polgári jogalanynak ugyanis nem volt olyan jogszabályi kötelezettsége, amely a HCV felfedezése előtt transzfundált betegek kontrollvizsgálatát írta volna elő a vírus felfedezését követően. A transzfúzióval kapcsolatban arra hivatkozott, hogy annak tényét, a transzfúziós napló csatolásával a felperesnek kell bizonyítania, ez azonban nem áll rendelkezésre; a transzfúziót csupán a kórházi zárójelentés dekurzus része tartalmazza. Vitatta a kártalanítás összecszerúságát is. Álláspontja szerint a felperesi jogelőd azért, hogy az első tünetek jelentkezésekor nem fordult orvoshoz, nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének. Amennyiben ugyanis hamarabb orvoshoz fordul, egészségi állapotában kevésbé súlyos károsodás következett volna be.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.500.000 forintot és ennek 2015. november 3-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és a felperest az alperes részére 100.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Rendelkezése szerint a le nem rótt 600.000 forint eljárás illetéket és 146.218 forint szakértői költséget az állam visel.

Az elsőfokú bíróság az orvosi dokumentáció alapján az 1981. augusztus 4-ei és 6-ai transzfúzió tényét a transzfúziós napló hiányában is bizonyítottanak fogadta el, és megállapította, hogy miután a felperesi jogelőd esetében a transzfúzió kivül nem merült fel egyéb olyan ok, amely a HCV fertőzöttség kialakulásában szerepet játszhatott volna, azt nagy valószínűséggel a HCV szűrés bevezetése - 1992 - előtti transzfúzió okozta. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a felperes 1981-ben - gyógyászati cél érdekében élő szervezetbe juttatott gyógyszerhez hasonló - vérkészítmény útján fertőződött meg, ezért az alperes helytállási kötelezettsége a károsodás időpontjában hatályos egészségügyi törvény, az 1972. évi II. törvény (Eütv.) 22. § (2) bekezdése és 58. § (3) bekezdése alapján fennáll, ezért az alperes - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 355. §-a alkalmazásával - köteles a kártalanításra. Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összecszerúsége tekintetében a keresetet jelentősen eltúlzottnak találta. A perben beszerzett szakértői véleményre utalással kiemelte: a felperesi jogelőd halálában a HCV fertőzöttség közvetett módon, a daganatos megbetegedés folyamatának kialakulásában közrejátszott. Rámutatott: a nem vagyoni kártérítés rendeltetése, hogy segítse a károsultat az új életvitel kialakításában, valamint ezzel egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányokból eredő nehézségek leküzdését. Értékelte ezért, hogy a felperesi jogelőd hozzávetőleg egy évig élt abban a tudatban, hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved. Figyelemmel volt ugyanakkor arra, hogy a felperesi jogelőd élete során nem távolodott el a családjától és lakóhelyétől, ezzel szemben fertőzöttsége kiderülésétől a haláláig ideje nagy részét különböző kórházakban volt kénytelen tölteni. Az elsőfokú bíróság - figyelemmel a felperesi jogelőd életvitele megváltozásának mértékére és annak időtartamára - valamennyi tényező együttes értékelése alapján, az összecszerű bírói gyakorlatot is figyelembe véve, arra a következtetésre jutott, hogy hozzávetőleg egy évi időtartamra 1.500.000 forint az az összeg, amely alkalmas a felperesi jogelőd nem vagyoni hátrányainak kompenzálására.

Nem látott alapot annak megállapítására, hogy az alperes a felperesi jogelőd 1993. január 1. napján

elmulasztott szűrésével megsértette a felperesi jogelőd személyiségi jogát. Az alperesnek ugyanis nem volt olyan kötelezettsége, miszerint az előző több évtizedben transzfúzióban részesülő, több ezer ember szűrését megszervezze. Figyelemmel volt arra is, hogy a felperesi jogelőd a lábamputációját követően orvosi ellátást annak ellenére nem vett igénybe, hogy a szakértői vélemény szerint a több, mint 30 éven át tartó HCV fertőzöttség a végstádiumú rákos megbetegedésig nem lehetett teljesen tünetmentes. Álláspontja szerint ezért nehezen képzelhető el, hogy a felperesi jogelőd a szűrésen részt vett volna. Mindezek alapján - a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjára alapított - a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására, valamint kártérítés megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatását, és a kártalanítás összegének felemelését kérte 5.000.000 forintra. Egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, amely szerint a kártalanítás a betegségtudat kialakulását követő időszakra szól, azonban hangsúlyozta, hogy ez az időszak kizárólag abban az esetben zárulhat a károsult halálával, ha az a betegségtől függetlenül következik be. Az adott esetben azonban a felperesi jogelőd halálát a HCV fertőzöttség mint kiváltó ok okozta, ezért az a kártalanítás összegét csökkentő tényezőként nem vehető figyelembe, amennyiben ugyanis nincs károkozás, a felperesi jogelőd még mindig élne. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adataira hivatkozással kiemelte, hogy a felperesi jogelőd lakóhelyén a születéskor várható élettartam a férfiak esetében 77 év, így a károkozás hiányában a felperesi jogelőd lényegesen tovább élhetett volna, ezért őt mint következményért, a haláláért is kártalanítani kell, ezt azonban az elsőfokú bíróság az összecszerűség meghatározása során nem vette figyelembe. Utalt arra is, hogy a kártalanítási összeg vonatkozásában az értékegyensúly sem megfelelő, ugyanis az eljárásban felmerült illeték, szakértői költség és az alperesnek járó perköltség meghaladja a megítélt összeg felét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hivatkozása szerint a felperes semmilyen bizonyítékot nem csatolt arra vonatkozóan, hogy milyen összegű kára keletkezett, míg a KSH várható élettartamra vonatkozó adataira az elsőfokú eljárás során nem is hivatkozott, és azt sem a perben beszerzett tanúk vallomása, sem a szakértői vélemény nem támasztja alá. Fenntartotta korábbi álláspontját, miszerint a felperesi jogelőd azáltal, hogy az első tünetek jelentkezésekor nem fordult orvoshoz, nem tett eleget a régi Ptk. 4. § (4) bekezdésében, valamint a 340. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének. A BH2007. 255. számú eseti döntésre utalással kifejtette: az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok és a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlat alapján helyesen állapította meg a károk kompenzálására alkalmas összeget. Észrevételezte, hogy a felperes által hivatkozott „értékegyensúly” nem vehető figyelembe, a költségeket ugyanis nem a kártalanítás összegére, hanem a pertárgyértékre figyelemmel kell megállapítani.

Az elsőfokú bíróság ítéletének - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjára alapított keresetet elutasító rendelkezése [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 228. § (4) bekezdés], ezért a Fővárosi Ítéltábla felülbírálata azt nem érintette, kizárólag a kártalanítás összecszerűsége tekintetében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a régi Pp. 256/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért kizárólag a fellebbezésben foglaltakra tekintettel emeli ki a következőket.

A felperesi jogelőd keresetében egyrészt a HCV-vel történő megfertőződésére tekintettel kártalanítás megfizetésére kérte kötelezni az alperest, másrészt az alperes mulasztásával összefüggésben személyiségi joga megsértése miatt igényelt nem vagyoni kártérítést. Miután a felperes a jogelődje keresetét változatlan tartalommal tartotta fenn [11. sorszámú beadvány, 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv], megállapítható, hogy a felperesi jogelőd halálával összefüggésben az elsőfokú eljárás során igényt nem érvényesített. A régi Pp. 235. § (1) bekezdése szerint a fellebbezésben új tény állítására és új bizonyíték előadására csak akkor kerülhet sor, ha az az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására. E tiltó rendelkezés folytán a fellebbezési eljárásban már nincs jogszabályi lehetőség arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla a felperes kártalanítás iránt érvényesített keresete elbírálásánál a fellebbezésben előadottakat, miszerint a felperest a jogelődje haláláért is kártalanítania kell az alperesnek, a Fővárosi Ítéltábla figyelembe vegye. Az adott esetben a felperes saját jogán nem, kizárólag a jogelődjének járó kártalanításként érvényesített nem vagyoni kárigényt.

A nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultnál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, az életminőségében beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés intézménye speciális a kárfelelősség körén belül, ugyanis nem azonos nemű az okozott sérelemmel: nem vagyoni jellegű sérelmet orvosol vagyoni eszközökkel. A személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása ezért sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak az életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni az ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

Az elsőfokú bíróság e szempontok figyelembevételével helyesen állapította meg a felperesi jogelődöt - az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben - ért hátrányos változásokat, illetőleg életvitele megváltozásának mértékét és időtartamát. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla kiemeli: a felperesi jogelőd által igényelt nem vagyoni kártérítés az adott esetben a károsult halála folytán nem tudja maradéktalanul betölteni azt, az elsőfokú bíróság által is rögzített rendeltetését, hogy enyhítse a felperesi jogelőd által a HCV fertőzöttsége miatt elszenvedett hátrányokat. Értékelte ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi jogelőd a felperestől és családjától, illetőleg annak lakóhelyétől az élete során nem távolodott el, azonban betegsége diagnosztizálását követően a haláláig kórházakban volt kénytelen tartózkodni, és azt is, hogy a betegség tudata megviselte. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során azonban - ahogy erre az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt - nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes jogelődje hozzávetőleg egy évig élt abban a tudatban, hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved. Az elsőfokú bíróság valamennyi körülmény mérlegelésével - a más hasonló ügyekben megállapított összegeket is alapul véve - helyesen állapította meg a felperes jogelődje által - az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben - elszenvedett sérelem kárpótlásához szükséges nem vagyoni kártérítés mértékét; a felperes a fellebbezésében nem adott elő olyan indokot és érveket,

amelyek alapul szolgálhattak volna az elsőfokú bíróság - mérlegelésen alapuló - döntése megváltoztatásával a kártalanítás összegének emelésére.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

A felperes a sikertelen fellebbezése következményeként köteles a másodfokú eljárásban is irányadó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes részére, a jogi képviselete ellátásával összefüggésben felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére.

Az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illetéket a felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2019. május 3.

. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró